

КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

ИСТОРИЈСКЕ ТЕКОВИНЕ СРБИЈЕ НА
КОСОВУ И МЕТОХИЈИ И ИЗАЗОВИ
БУДУЋНОСТИ

Канцеларија за Косово и Метохију
Владе Републике Србије

Универзитет у Приштини,
Косовска Митровица

САДРЖАЈ

КЊИЖЕВНОСТ	9
Славица Дејановић БРАНИСЛАВ НУШИЋ О КОСОВУ.....	11
Мирјана Бечејски ЗЕМАЉСКИ И НЕБЕСКИ ЗНАЦИ.....	35
Доцент др Слађана М. Алексић АКСИОЛОШКА И ХЕРМЕНЕУТИЧКА СХВАТАЊА ДАНИЦЕ АНДРЕЈЕВИЋ.....	53
Мр Марија Јефtimiјевић Михајловић ИСТОРИЈСКИ ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА РОМАНА И ЊЕГОВО МЕСТО У КЊИЖЕВНОЈ ТРАДИЦИЈИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ.....	63
Даница Андрејевић КОСОВСКО ОПРЕДЕЉЕЊЕ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКИ ПЕСНИЦИ.....	85
Мр Александра Костић Тмушић ПОЧЕТАК ИСТОРИЈСКЕ ДРАМЕ: КОСОВСКИ БОЈ У СТАРОЈ СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ.....	95
Маја Савић МОТИВ ЈУНАШТВА У СРПСКИМ НАРОДНИМ ЈУНАЧКИМ ПЕСМАМА.....	109
Марија Пргомеља КОСОВО КАО САКРАЛНИ ТОПОС У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ.....	123
Валентина Питулић МОТИВ ЗИДАЊА НА ОБЛАКУ У НАРОДНИМ УМОТВОРИНАМА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ.....	143
ПЕДАГОГИЈА И ПСИХОЛОГИЈА	155
Професор др Мила Алечковић Николић КУЛТУРНА БАШТИНА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ: ЕТИКА, ПСИХОЛОГИЈА И ПОЛИТИЧКА АКЦИЈА.....	157
Тијана Тодић, Оливер Тошковић ЧИЈА ЈЕ ТО ПЕСМА – СУБЈЕКТИВНИ ДОЖИВЉАЈ МЕЛОСА РАЗЛИЧИТИХ РЕГИОНА.....	181
Др Биљана М. Павловић ЕТНОМУЗИКОЛОШКА И МУЗИЧКО- ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА НАРОДНОГ МУЗИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ.....	205

Звездан Арсић, Драгиша Вучинић
ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА РАЗВОЈА
ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ И ОПСТАНКА СРПСКОГ НАРОДА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ..... 219

Мирјана Симић
ЗНАЧАЈ И СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД РАДА ПРИЗРЕНСКЕ БОГОСЛОВИЈЕ
У ПЕРИОДУ ОД 1890-1892. ГОДИНЕ 233

Љубица Павловић
УЛОГА ОБРАЗОВНОГ СИСТЕМА У ОЧУВАЊУ
КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ..... 245

Др Бошко Миловановић
ЗНАЧАЈ ПОВРАТКА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ
БОГОСЛОВИЈЕ „СВЕТИ КИРИЛО И МЕТОДИЈЕ“ У ПРИЗРЕН 269

Доц. др Слађана Видосављевић
СТОГОДИШЊИЦА ПРИЗРЕНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ 279

Проф. др Јасна Љ. Парлић Божовић
ПРВА ШКОЛА У ИВАРСКОМ КОЛАШИНУ
У ОКРИЉУ МАНАСТИРА ДУБОКИ ПОТОК 297

Саша Марковић
ХРИШЋАНСКИ МОТИВИ И КОСОВСКО ПРЕДАЊЕ У
ОБРАЗОВАЊУ УЧИТЕЉА КОД СРБА У УГАРСКОЈ 1778 -1914..... 313

ИСТОРИЈА 329

Марко П. Атлагић, Далибор М. Елезовић
СРПСКИ ХЕРАЛДИЧКИ СИМБОЛИ КАО ЗНАКОВИ СРПСКЕ
ДРЖАВНЕ САМОБИТНОСТИ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ..... 331

Никола Крчмар
ЗАДУЖБИНАРСКА ДЕЛАТНОСТ СРПСКЕ ВЛАСТЕЛЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ 347

Снежана Крстовић
ВИНОГРАДАРСТВО У МЕТОХИЈИ ОД XII ДО XV ВЕКА 363

Драгана Јањић
ПРОШЛОСТ И УЗРОЦИ ПРОПАДАЊА
МАНАСТИРА-ИСПОСНИЦЕ Св. ПЕТРА КОРИШКОГ 385

Иван Ристић
СТРАДАЊЕ ИМОВИНЕ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ НА
КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ЗА ВРЕМЕ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА
(ПОД БУГАРСКОМ И АУСТРО-УГАРСКОМ ОКУПАЦИЈОМ) 399

Проф. др Александар Растовић
МЕРИ ДАРАМ И РЕБЕКА ВЕСТ О КУЛТУРНОЈ БАШТИНИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ 415

Владан Виријевић РАТНА ШТЕТА ПРИЧИЊЕНА СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ТОКОМ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА.....	425
Доц. др Ивана Крстић Мистрићеловић РАД ВЛАДЕ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ НА ОЧУВАЊУ СРПСКЕ НАРОДНОСТИ У СТАРОЈ СРБИЈИ И МАКЕДОНИЈИ 1890-1891. ГОДИНЕ.....	441
Бранко Надовеза СРПСКИ РАДИКАЛИ И ОДНОС ПРЕМА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ 1912-1941. ГОДИНЕ.....	473
Саша Станојевић ПРЕВАРА - ПРИЧА ИЗА ИМЕНА ДОГАЂАЈ, СЕЂАЊЕ, ЗАТИРАЊЕ.....	493
Др Далибор Велојић, историчар ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ РЕГРУТА НА ТЕРИТОРИЈИ КОСОВСКЕ ДИВИЗИЈСКЕ ОБЛАСТИ 1920-1934. ГОДИНЕ.....	503
Божица Славковић КУЛТУРНА ПОЛИТИКА КРАЉЕВИНЕ СХС НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ 1929-1941: ШКОЛСТВО И ОПИСМЕЊАВАЊЕ.....	523
Др Драгомир Бонџић, научни сарадник ОПИСМЕЊАВАЊЕ СТАНОВНИШТВА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА.....	545
Др Слободан Селинић СРПСКА/ЈУГОСЛОВЕНСКА ДРЖАВА И АЛБАНСКА МАЊИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ 1945-1961: ПОЛИТИЧКЕ, ЕКОНОМСКЕ И ДРУШТВЕНЕ ПРИЛИКЕ.....	561
Славиша Бишевац, МА СТАРИ КОЛАШИН - БРАНИЛАЦ СРПСТВА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ.....	581
Милош Дамјановић ПОСЛЕРАТНО СТВАРАЛАШТВО ЈЕВРЕЈА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ.....	599
Рада Стијовић СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ И НАУЧНА ИСТИНА О КОСОВУ И МЕТОХИЈИ.....	623
Бранко В. Јокић, историчар ДРЖАВНА И КУЛТУРНА ПОЛИТИКА СРБИЈЕ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ (1966-2013).....	633

СРПСКА/ЈУГОСЛОВЕНСКА ДРЖАВА И АЛБАНСКА МАЊИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ 1945–1961: ПОЛИТИЧКЕ, ЕКОНОМСКЕ И ДРУШТВЕНЕ ПРИЛИКЕ⁹⁴⁷

Сажетак:

У раду су саопштени резултати истраживања политичког значаја и положаја и неколико сегмената културног и просветног живота (образовна структура, школство, културне и просветне институције, издавачка делатност, штампа итд.) Албанаца на Косову и Метохији од 1945. до 1961. године.

Кључне речи: Србија, Косово и Метохија, Албанци, политика, школство и култура

После Другог светског рата Косово и Метохија је била аутономна област у саставу Србије. У резолуцији Обласне Народне скупштине Косова и Метохије 10. јула 1945. изражена је жеља да Косово и Метохија буду саставни део Србије. Када је АВНОЈ на Трећем заседању 7. августа 1945. прихватио ову резолуцију, Косово и Метохија су конституисани као област у саставу Србије. Шиптари (Албанци)⁹⁴⁸ су у првих деценију ипо после Другог светског рата чинили око две трећине становника Косова и Метохије. Према пописима становништва било их је 498.242 (68,4%) 1948, 524.559 (64,9%) 1953. и 646.605 (67%) 1961. године (*Jugoslavija 1918–1988. Statistički godišnjak*, 1989, 47–49).

⁹⁴⁷ Чланак је део пројекта број 47027 "Срби и Србија у југословенском и међународном контексту: унутрашњи развитак и положај у европској/светској заједници", који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

⁹⁴⁸ Термин Шиптар је коришћен све до 1968, а после тога су Шиптари почели да се називају Албанцима.